

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., $\frac{1}{2}$ évre 6 kor., $\frac{1}{4}$ évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dobánytöredékben.

Modern városok kulturtörékvései és Székesfehérvár.

III.

A szépsészeti bizottság.

(F.) A modern városok kulturtörékvéseinél, mely különösen azok külső megjelenésére irányul, egyik igen fontos zászlóvivő orgánuma a szépsészeti bizottság.

Hogyha az ember külföldön jár, ne menjünk messze, mondjuk Ausztriában, uton-útfélen, városokban, falvakban, elszórt villák, lakatlan erdők között, az Alpesek szédítő magaslatain s rejtett völgyeiben, szóval mindentűt egy oly intézményről vesz bámulva, jólesőn, sokszor áldó szóval tudomást, melyről széles e hazában nagyon ritkán, valószínűleg egyáltalában nem hallhatni, melyről városunkban emberfia sem tud s mellyel a külföldön nem győzünk betelni.

Ezen városoknak, kedves kis falvaknak fő jellemvonása, hogy csendesek és tiszták. Mintha hétköznapon is vasárnapi Unnapi csard, rend és tisztaság töltötte volna tanyáit bennük. Mintha kies fürdőhelyen járnánk mindenütt. A gyors vízű patakok gyönyörűen szabályozva fut át a falucskán, partjait vonzó ligetek, hívós fasorok szegélyezik s mindenütt kényelmes padok állanak az utas, a sétáló rendelkezésére. Az országutak gyümölcsfa sorait bámulva irigyeljük. Nem bánja senki. Az utast, bármire fordul, jelző táblácska irányítja, vezetői s bármily messze menjén is, kitarthatnak mellette, mint jó barátai, hogy ne unatkozzék, hogy a célt megközelítse neki, hogy az ismeretlen utat az bizalommal járja. Ott nem tévedhet el senki. Ha elfárad, ott a jelző tábla, mely elkíséri a legközelebbi vendéglőbe, egy kis üdülésre.

Mindenütt táblácskák figyelmeztetik az idegent, a növényzet, a kultúra ápolására s védelmére, mert az odavaló ugyanis megbecsült azokat. Az utak be vannak ostromolva sok helyütt, hogy hol tartozik közlekedni a gyalogos ember, hol a kerékpáros és hol az egyéb jármű.

A nőket kis táblák intik mindenütt, hogy emeljék fel uszályaikat, mert hát a por terjeszti a tüdővérszt. Sok helyütt olvastam ilyféle föliratot: „Vagy lassan hajts, vagy 10 koronát fizetsz.” Mindenütt rend, tisztaság, van, mert a nép józan belátással engedelmessékedik.

S melyik az az intézmény, mely széppé, kellemessé, egészségessé, elfogadhatóvá, vonzóvá teszi azt a kis-községet, ki ügyel fel arra az ezer apró, leleményes, a közönség érdekeit célzó rendeletekre, intézményre, létesítményre, melyre uton-útfélen bukkanunk? Talán a rendőrség? Van annak más dolga. A mérnöki hivatal? Egész más az ügyköre. A gazdasági tanácsos? Eszébe sincs. Mindezen intézkedéseknek a mindenütt olvasható „Verschönerungs Verein” a lelke. Talán az, amit nálunk „szépsészeti bizottságnak” hívnak, melynek működését azonban nálunk sűrű homály fedi.

Pedig micsoda gyönyörű tárgyköre, munkaprogramja lenne! Mi kezébe, tennők le a város esztétikai fejlődésére vonatkozó minden előirányzás és kivétel iránti intézkedés fogantatását, Feltétlenül ellenőrzővé tennők a mérnöki,

a gazdasági hivatalnak oly ügykörökben, melyek a város külső képének megváltoztatására vonatkoznak. Ezen bizottságnak kellene szigorú kritikával ellenőrizni a városban létesítendő új, még legkéisebb épületeket is, hogy azok ne csak az építészeti törvényeknek megfelelőek, de szépsészeti szempontból is kifogástalanok legyenek.

Hej a német, az osztrák városok új létesítményei mily pompásan éltnék a mult régies, sötét, piszkos, megoldatlan, uneszétükus alkotásaitól! Az ember fellélegzik, új városban képzeli magát a városrendezés folytán épült városnegyedekben.

Nem sokat tévedhetünk, mikor azt állítjuk, hogy az osztrák fürdőhelyek idegen forgalma emelkedésének, a magyar fürdőző vendégek Ausztriában való költökezésének, tehát egy óriási pénzösszeg elverésének is az osztrák szépsészeti bizottságok működése a leglényegesebb oka. Az a külső figyelmesség, mely ott reájuk vár, felelőti kényelmet szerető magyar urainkkal magának a fürdőhelynek természeti szépségeiben a magyar fürdőhelyeket meg sem közelítő varázsaát.

Ime a szépsészeti bizottság így leszen kereseti forrásává az osztrák városoknak.

Édes hazánkban a „szépsészeti bizottság” — peccaze akkor még a „Verschönerungs Commission” hítták, — épen 100 évvel ezelőtől alakult meg gyönyörűsége fővárosunkban. Nem olvashatjuk meghatottság nélkül, hogy a külföldet jól ismerő József nádor tündéri szépségű néjének, az orosz cár bájos gyermekének kedvéért, hogy az jól érezze magát itt közöttünk, hozzá fogott az akkor még nagyságban, szépségben a mai Székesfehérvárhoz hasonló fővárost hatalmas, fényes, pompás és fejlődésre képes világvárossá átalakítani. S tervét a szerelmes ember akadályt nem ismerő bátorságával és energiájával hajtottá végre, a szépsészeti bizottság vásáronapoként üléselő lelkes tagjaival, kik azon kor legzenálisabb építőművészeit, Hild Jánost bízták meg a városrendezési tervek elkészítésével. E tervek, örök kár ugyan, nem valósultak meg teljesen az üzterek, telekspekulációk, maradiság és pénzbeli dolgok miatt, mégis nekilendítő lettek a főváros rohamos fejlődésének.

Városunkban is tehát a szépsészeti bizottság lelkes aktiójára van szükség, hogy városunk képe gyökeresen és előnyösen megváltozzék.

Szeretnők tehát, ha a városi szépsészeti bizottság a város kulturális működésében őt megillető, elsőrangú s minden más tényezőktől független szerepet betölthetne, mert szent meggyőződésünk, hogy a város külső képének csejtudatos, szép és bizonyos áldozatokkal járó átalakítását csakis egy minden más befolyástól és tekintélytől független orgánom képes megoldani. Székesfehérvárot nem hiányoznak kiváló mérnöki és esztétikai képzettséggel bíró férfiak, kikre a város külső fejlődésének irányítását a legnagyobb lelki nyugalommal rábízhatjuk.

Ha már a multban is a város külső képének megváltoztatására irányult tervek csak a szépsészeti bizottság felbírálata és beleegyezése után kerültek volna kivételre, meg vagyunk róla győződve, nem történt volna annyi égbeköltő barbarizmus pl. a növényzet, a fák meggondolat-

lan írtása körül. Annak idejében, esetről esetre a Fejérmegyei Napló felajánlta a pusztítás feleit, de sohasem tudtuk, ki okozunk érte.

Igy nem tudjuk elfeledni, s szívünk vérzik, valahányszor rá gondolunk, hogy a Szent Anna kápolna helyreállítását az előtte pompázó, gyönyörűsége, évszázados két szép akácia kivágásába került. Azóta az a hely sivár, megoldatlan, s ismét évtizedekig kell várunk, hogy intimitását és azt a régi, mondhatnánk és magyar hangulatot ismét visszanyerje. És ha tudjuk, hogy kiltani könnyű volt a szépséges fákat, de megnevelni hasonlókat a város területén szinte lehetetlenség, hát akkor értjük csak meg azt a felelőség nélküli rombolást, mely városunkban a fák írtása körül történik, mely a nagynehezen erőre kapott fákat, kedves díszkereteket sétányokat minden bagatell ok miatt eltünteti a föld színéről.

Még visszaemlékezzünk a kaliforniai 100 milliósi főiskolai építkezés tervezési programjára, hol a legszigorubb kikötés az volt, hogy az épületsoportok úgy helyeztessenek el, hogy az építési park régi fái közül lehetőleg egyet se kelljen kivágni. S nálunk? Ha rá gondolunk, hogy egy régi épületet jó volna kissé átmeszelni, hát eme nagy elhatározásnak a notalán utban levő fák lesznek az áldozatai.

Míg más városok nagy igyekezettel és áldozatokkal lassanként kertvárosokká partodnak átvedleni, addig csodálatosan városunk még meglevő sétatányait, parkjait is kirtatja, nem is kell említenünk, hogy a szépség, a községesség visszahozhatatlan rovására. Így tinte el a rózsákert-fel vezető csatornapart öreg fűzei, melyek ugyan átábolában állottak ott a nagyvárosi korhadásnak indult, de mégis valamiképp inkább hasonló fákat kellett volna helyükbe ültetni, mint egy teljesen más talajviszonyokhoz szokott fa-nemet, mely még mai napig sem tudott egészen gesen lábra kapni. A palotai utca felőli csatornapart mellett egy gyönyörű sudár jegenye sor állott, egészségesek, fiatalok. Ma már hirtelre sincs. Kivágták őket, mert az ottlőkék félték, mikor a szél fújt, haragos lombzugasúktól. S a városi tanács vagy ki, engedett, gondolván, az ily kérdés teljesítése nem kerül neki semmibe. Pedig dehogy nem. Nincsen kincs, melyért azokat a szép fákat ismét ott láthatnánk a csatornaparton.

A „hosszutehető” sétatányának tipikusan szép utmenti jegenyesora kivesszett, de nem történt semmi intézkedés pótlásukra.

A város belső területének nagy fahányártól különösen forró nyár idején panaszkodunk sokat. Valóban ideje lenne immár, ha a parkirozás, fa-nevelés, díszterek létesítésének kérdését egy lelkes bizottság kezébe venné s a megfelelő orgánomokat ez ügy keresztülvitelében lankadatlanul segítené.

Hisszük, hogy a városi szépsészeti bizottság megéri az újabb, korszakos és elodázhatatlan törekvéseket s azoknak magas kulturális eredményeit átírva élénkebb akcióba lép, melynek eredménye városunk külső képének, megjelenésének vonzó, kedves és egészséges átalakítása lesz. Várjuk.

Sövegjártó János

vászonkereskedése

Székesfehérvár, Barátok épülete.

Nagy választék any- és asztalmenüekben, ezüster és fehér tárgyakok stb.

olcsó, szabott árak mellett

Mai lapunk 4 oldal.

0000140

A katolikus kör közgyűlése.

(Végo.)

IV. A palotavárosi kör tagjainak száma erősen szaporodik, az idén 184 volt. Választmányi ülést 4-et tartott. 16 felolvasó estét rendezett, melyeket rendszerint szavalatok, ének és vidám párbeszédök élénkítettek. Karácsonykor színdarabot adtak elő a kör műkedvelői, külön, nagyobb szabású ünnepély keretében ülték meg március 15-ikét. Bevétele volt a körnek 441.67 K. Kiadása 439.94 K. Pénztári maradványa: 1.73 K. A helybéli hitelszövetkezettel van a körnek kamatozás céljából elhelyezve 447.36 K-ja; van ezenkívül 2 db. Új Lap részvénye 40, és egy fél központi katolikus egyesületi ház-részvénye 100 korona értékben. 438 kötetből álló könyvtárát 75 tag olvasta. 5 lapot járattott. Pausch Rafael elnök helyett megválasztották Németh János háztulajdonos, v. b. tagot, jegyzővé Csendes Géza helyett Velinszky Lászlót.

V. A tóvárosi kör 110 tagot számlál. Választmányi ülése volt 5. Felolvasást 14-et rendeztek, melyek rendszeren szavalatokkal voltak egybekötve. Karácsony ünnepét nagyobb szabású ünnepélyvel, március 15-ikét hazafias ünnepel és társasvacsorával ülték meg. Bevétele: 273.29 K., kiadása: 259.34 K., pénztári maradványa: 13.92 K. Ezenkívül a kör vagonya: 1721.80 K a helybéli hitelszövetkezettel, két db. Új Lap részvény 40 K. és egy fél központi katolikus egyesületi ház-részvény 100 K értékben. Könyvtára 286 kötetből áll, melyet 65 tag használt. A járattott lapok száma 5. A kör másodjegyze lett Péntek Ferenc, könyvtárosa Pusztai Sándor helyett Mórocz Ernő.

M. T. K. József úr emberektől is hallom itt-ott a megjegyzést, hogy a fők-katolikus köröknek újabb időben igen kétségessé vált létjogosultságuk. Én, az igazat megvallva nem osztom ezt a nézetet. Igaz ugyan, hogy egy fél évtized óta a nagy energiával működő Népkadémia valamennyi főköri tevékenységét messze túlhaladó eredménnyel szolgálja a népnevelés nagy és fontos ügyét; de azért, tekintettel városunk nagy kiterjedésére, lakóinak kényelmére azt mondom, hogy a fők-katolikus körök csekély anyagi, de nem megvetendő erkölcsi áldozattal és fáradsággal érdemes, hasznos munkát végeznek a maguk közönységénél s nem egy téglát raknak le a keresztény, hazafias népnevelés impozáns, hatalmas épületéhez. Megvallom, évekként ezelőtt magam is társaságoknál találtam a centralizálás gondolatát, de ma látom azt, hogy ez a fennebb említett okok alapján lehetetlen és nem is kívánatos. Amíg lesz e városban három-négy lelkes, tevékeny fiatal pap (s mikor nem lesz?), lesznek áldozatkész segítők katolikus intelligenciánk köréből (ezeknek a száma pedig, főleg az ifjabb nemzedék sorából évről-évre szaporodik), kik altruisztikus munkára vállalkoznak, addig főkkörreink szép hivatást töltenek be sok eredménnyel. Mikor így tavaszkor a hóolvadás megkezdődik, ezer apró patak és folyó siet a nagy vízmedencék felé s nagy folyamok duzzadó áradata mutatja, hogy a sok kis patak vize nem tűnt el nyomtalanul.

Nagy, országot mozditó munkára kevés ember van hivatva, de én tudom azt, hogy a világ legelső építőmestere sem képes palotát emelni a téglát hordó szegény napszámosok nélkül. Ebből a látószögéből nézem én a mi főkkörreink tevékenységét.

De nem veszem tovább igénybe a M. T. K. szives türelmét. A szerény jelentésemben vállalt munka mutatja, hogy a székesfehérvári katolikus kör alapítói nem dolgoztak hiába. Ha — mint jelentésem bevezető részében mondtam — itt ott mutatkozik is néha némi elernyedés, a célok elhomályosodása, ha olyánformán vagyunk is néha, mint a helyzetéből kimozdított frányt: én hiszem azt, hogy újra megtaláljuk hivatásunkat, munkakörünket, megítéljük céljainkat, tudatára ébredünk nagy kötelességeinknek. Egy bizonyos: ha mi nem dolgozunk, megteszik ezt mások. Ha elalszunk is, mint Rostand

Chanteclerje, azért fel fog kelni a nap, csak hogy ebben nem lesz köszönet.

Ne engedjük M. T. K. hogy mások legyeknek az új nap felkeltének hirdetői.

A közgyűlés a titkári jelentést egyhangulag tudomásul veszi.

Majd ifj. Almássy János számol be a pénztár és Kétszék Elek a könyvtár állapotáról. A kör anyagi helyzete reális, biztos alapokon nyugszik, a könyvtár évről-évre szépen gyarapodik, forgalma növekszik.

A pénztárosnak a közgyűlés a számvizsgálók jelentése alapján megadja a felmentést.

A tisztújítás megjelölésén, a régi tiszti és választmányi kiegészítésére megválasztottak: Vahancs Ferenc jegyzőnek, Kókner József és Lakatos Frigyes dr. választmányi tagoknak, kiknek utódai lettek a pótválasztmányban: Pfinn István és Véber Károly.

Elnök indítványára a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel táviratban üdvözölte gróf Zichy Jánost, a kör világi elnökét kultuszminiszterré történt kinevezetése alkalmából.

A közgyűlés déli 12 órakor ért véget.

UJDONSAGOK.

— Személyi hír. A honvédelmi miniszter Turczér Imre honvédezedést a székesfehérvári 17. honvédegyalozredtől a munkácsi 11. honvédegyalozredhez helyezte át, ezredparancsnoki minőségben.

— Széchenyi halálának félezredes évfordulója. Április 8-án lesz ötvenedik évfordulója annak, hogy Széchenyi István gróf Döblingben meghalt. Nagy méretű előkészületeket tett már hetek óta az Országos Széchenyi Szövetség, hogy a félezredes évforduló országosan ünnepteljes meg és sikertől is e célból közelítettünk legtekintélyesebb alakjainak és a legnagyobb társadalmi testületeknek részvételével országos bizottságot szervezni, a melynek élén Széchenyi Béla gróf koronáért, díszelők áll. Az országos bizottság megkereste Zichy János gróf kultuszminisztert, hogy április 8-án az ország összes iskolában szünetnapot rendeljen el, a melyen iskolai ünnepet rendeznek s az ifjúság előtt a tantestület egyik tagja méltatja Széchenyi életét és munkáját. Feltejesztést intézett a bizottság az Akadémiához is, hogy ez alkalomra adja ki Széchenyi életrajzát olyan kiadásban, a mely a legszélesebb köröknek is hozzáférhető legyen. Az ünnepségek sorozatából ki fog emelkedni a budapesti országos emléktűnnyel, a melynek szónokai a Vigadóban Apponyi Albert gróf és Széchenyi Aladár gróf, a szobornál pedig Rákosi Jenő főrendiházi tag lesz; kiemelkedik továbbá Nagyeczenen a legnagyobb magyar sirjánál tartandó országos néptűnnyel, a melyet az országos bizottság Sopron váraegybe és Nagyeczen községgel együttesen rendez. Múltó kiegészítése lesz az ünnepségeknek az első országos szociális diák kongresszus, melyet nemzeti szellemben ugyan csak ezen időben tartanak meg Budapesten. A vidék nagyobb városában máris előkészületeket tesznek Széchenyi-estélyek tartására. Az országos bizottság, melynek ügyvezető elnöke Schandl Károly dr., az esti órákban ad felvilágosítást a Széchenyi Szövetségben (IX. Ráday-utca 16.) levő állandó irodájában. (Telefon: 166—85.)

— Március 15. A székesfehérvári áll. főrendiháza Vörösmarty-önkészőkőre a márciusi napok emlékére 12-én, d. u. 6 órakor a Szent István Teremben március 15-iki ünnepélyt rendez. Belepődj: főpáholy 8 kor., oldalpáholy 6 kor., zászlóeszek 2 kor., ülőhely 1 kor., állóhely 50 fillér. A tiszta jövedelem felét a Nyéken felállítandó Vörösmarty-szobor javára fordítja. A felülvezetésekkel közönnel fogadja és hirlapilag nyugtatja. A hölgyeket kéri, hogy lehetőleg kárpap nélkül sziveskedjenek megjelenni.

Műsor: 1. Himnus. Éneklí az ifjúsági énekkar. — 2. Megnyitó beszéd. Tartja Molnár János tanár ur, a kör elnöke. — 3. Rákóczi zászlója, melódrama. Írta: Szentgyörgy Gyula. Szavalja: Csizmadia József ifj. elnök, kísérik: Pataki Lenke

k. a. zongorán, Stein Lajos VIII. o. t. gordonkán, Reich Oszkár VI. o. t. hegedűn. — 4. a) „Honvéd-tűz éreketése”, b) „Csatadal”. Éneklí az ifjúsági énekkar. — 5. „Márc 15”. Színelőadás; írta Pásztor József, Személyek: Öreg honvéd: Aschenbrenner Ernő VII. o. t. unokái, Ilonka, Téri Irénke k. a. Sándor, egyetemi hallgató, Halász Imre VIII. o. t. — 6. a) „Honvéd-kesergő”, Csáky Jánostól, b) „Rákóczi Ferenc imádsága”, c) „Gondviselő édesatyám” bujdosó-ének) harmonium-kísérettel tárogtatón előadja Pusztay Sándor ur. — 7. „Az utolsó honvéd” Farkas Imrétől, szavalja Siárk Mór VIII. o. t. 8. Marsellaise. Éneklí az ifjúsági énekkar. — A melódramát Hermann Ede zenetanár ur, az énekszámokat Frycsaj Richard énektanár ur vezeti.

A Székesfehérvári Köz- és Magántisztviselők Otthonkőre e hó 17-én este 8 órakor saját helyiségeiben (színház épület) társasvacsora keretében ünnepli márciusi üdusát. Ünnepi beszédet Patay Emil mond. Egy teríték ára 2 korona.

Kuti Márton. A napokban eltemetett kiváló egyházi emléke — hisszük — nem fog a gyorsan felejtett emberek sorsa lenni. Az elhunyt már végrendeletében úgy gondolkodott a jövődőről, hogy a jó lelkek, különösen pedig, hogy a szarancsötlenek kegyelettel és szeretettel emlegessék nevét. Végrendeletének főbb pontjai a következők:

Egy rokon flu neveltetésre 15000, — egy rokon leány neveltetésre 10000 koronát hagyományozott. A két őszibődjí adományozója a nagyrepósteinöklebe alatt Mayer Károly és Krencz Ignác kanonok. Ezek halála után az olvasó és éneklő kanonokok.

A székesfehérvári szegényeknek 15000 koronát hagyott. Adományozza a káptalan, még pedig úgy, hogy a felelvároai szegényeknek előny adandó. Míg testvérei élnek, 6k lesznek a kamatok élvezői.

Káptalani Szent misére 1000 kor. Szűlelért Szent misére 400 kor. A felelvároai óvodának 1000 kor. A vároal agglintézetnek 500 kor. Aggápok nyugdíjalapjának 500 korona.

Van azonkívül a végrendeletnek egy igen szép pontja, melyben végrendeleti végrehajtóját, unokaöcsét, dr. Kuthy Józsefet felhatalmazza, hogy belátása szerint kath. célokra adományokat juttathat.

Dr. Kuthy József az egybegyűlt örökösök előtt kijelentette, hogy joggal élni kíván s így az adományok sorozata a fentebbiekben még tüncc kimerítve.

A végrendelet legutolsó pontja különösen nagyjelentőségű előttünk. Magától Kuthy József dr. főigazgatótól tudjuk, hogy katolikus intézményeink istápolásában méltó és maradandó emléke lenni a kiváló főpápnak. S ez egyszersmind vigasztaló lesz ráuk nézve abból a szempontból, hogy némely szomorú példák itt nem fognak megismétlődni. Az a férfiú, a ki jellem és tiszteltreméltó szilárdaság volt életében, a kire ember-társai fölkenteni szoktak, halála után is megmarad annak, a mi az életben volt.

Még egy nagyon érdekes momentumot kívánunk megemlíteni. Kuti Márton szellemi kincseket is hagyott hátra. Életét, gazdag tapasztalatait és gondolatait 15 vasok, hatalmas kötetben írta meg. Erről nem tudott senki, még meg-hítt bizalmasa, Kuthy dr. főigazgató sem. Hogy egy gazdag életli embernek ez a gondolatvilága mi mindent tartalmaz, még nem tudjuk, de azt a kedves kilátást nyujthatjuk a erre nézve Kuthy főigazgató ur ígérését is bírjuk, hogy a Fejérmegyei Napló olvasói minden valószínűség szerint sok érdekes dolgot fognak megtudni Kuti Márton életéből s abból a korból, a melyben élt és működött. Érdekes, hogy a 15-dik kötetét élete utolsó hónapjaiban is írta.

Egyetmást azonban elmondhatunk a beldoguit főpap élményéből, a melyeket a szabadságharcban élt át. Mint 16 esztendő gimnazista Fehérvárott járt a főgimnázium hatodik osztályába,

— Mentőnk munkája. A székesfehérvári önkéntes mentők február hónapban első segítségét nyújtott 69 esetben, ezenkívül igénybevételeit 10 esetben, mozgóórságot 36 esetben. Február havi összműködés 115 eset. Az 1910. évben 275 esetben, fennállása (1898) óta 9034 esetben működtek közre.

Rendőrségi hírek.

Ábrahám Mihály nagynyulii illetőségi csavargó koldulás és csavargás miatt 10 napi elzárásra és illetőségi helyére toloncolásra ítéltetett.

A város területén 2 liba találtatott bitang-ságban. Jogos tulajdonosa kellő igazolás után a rendőrségen átvetheti.

Színház.

Szarda, március 9.

Trilby. Turcsányi Olga és Mariházi Miklós vendégfellepte. Turcsányi Olga, a mint olvasóink tudják, kedden a Baba címszerepében fellépett már, de se a darabot, se a címszerepet nem tartjuk olyanakká, hogy a Turcsányi Olga kitűnő művészetéről ne a Trilby előadása kapcsán emlékezzünk meg.

Körülbelül egy évtized előtt diadalmasan járt be a világ színpadait ez a szörnyű szerep, a mely tulajdonképpen egy különös természeti tulajdonságon, vagy mondjuk: aberráción, a hypnotizmuson alapul. Trilby (Turcsányi) egy hányt vetett multu leány jó és tisztességes barátságban él egy csomó bohém festővel, a kiknek mint modell is tűni szokott s kölcsönösen megszeretik egymást Willivel (Déri), az egyik művésszel. De közbetolakszik Svengáli (Mariházi) egy szurkos fekete szemű kellemetlen ember, a ki a leány fölött hypnotizáló erejével úr és zsarnok lesz. Az esküvőjük előtt kényszeríti a leányt arra, hogy vele menjen. Mint felesége szerepel, de mindent csak eszköze. Szuggerálja neki az akaratát, s Trilby, a ki sóhase tudott énekelni, csodás művészettel énekel oly hangon, a melyek a világot bámulatba ejtik. Mint az alvajáró követi zsarnoka gondolatait, idegel tönkremennek, de tönkremegy Svengáli is. William is, a többi művész is rég halottnak hiszik már, a mikor megjelenik, mikor egy előadáson véletlen ráismernek. Visszakövetelik Svengáliét s mivel az ragaszkodik hozzá, megátadják, azt elfogja szívaja és borzasztón szenved. Azalatt Trilbynek énekelnie kell, de zsarnoka nem levén jelen a szuggesztíójával, artikulálatlan hangokon összevissza kiabál. Óriási skandalum támad, Trilbyt kifütyölik. Régi barátai pártfogásukba veszik, de ő nem emlékszik művészi szereplésére, a melyet öntudatlanul játszott meg. Már-már kiszabadítják Svengáli karmai közül, mikor újra meglátja annak sátni arcát, összeesik és meghal.

Borzalmasan erős darab, a melynek megnevezéséhez valójában kemény idegek kellene. Gyereknek leányoknak, katonáknak őrmestertől lefelé nem való. Az őrmesterek már kibírják, de hazatérve, nagyobb bizottság okáért lefekvés előtt azok is megnézik az égy alját, hogy nem né-e ki alóla az utolsó jelenet Svengálijának botrányosan ijesztő fekete arca.

Természetes, hogy nagy művészi erő kell a megátadásához. Első sorban művésznő, a ki énekelni is, meg játszani is kitűnően tud. Ez a két kiváló tulajdonság kitűnően egyesült Turcsányi Oligában. A hangja a szó szoros értelmében bájos, tele zamattal, erővel és finomsággal. A Trilby fenomenális énekét oly szépen énekelte, hogy a szűkkörű közönség pecsenyévé tapsolta a tenyerét. A játéka hasonlóan kiváló. Szinte minden mozdulata, a hangjának minden árnyalata művészet, igazi nagy tudást, öntudatos erőt fed. A közönség őszinte hálával adózhatik neki, hogy kitűnő előadását élvezhette. Mariházi Miklós mintha eleinte kedvetlenül és gondatlanul játszott volna, sőt az első Svengálii maszkját is sajnálta kidolgozni. De a harmadik felvonásban mesés volt. Annyira a helyzet fölé emelkedett, hogy szinte bennünket is hypnotizált s különösen a szivgörcs jelenetében, szinte vele szenvedtünk. Persze hogy mindehhez megfelelő volt a maszkja is.

Partnerei közül különösen Déri-t dicsérik, Bátori jól játszott, de a szerepemtudása zavarólag hatott. Nagyon szívesen dicsérik Gyárfást,

aki egész szympatiánkat vivta ki. Kitűnő volt Vértés a szinidirektor szerepében stb. stb. Kár, hogy a szép előadást többen nem élvezték.

Jutalomjáték. Március 14-én, azaz hétfőn lesz Alapi Nándor jutalomjátéka. Szinre kerül a „Sötét pont” című 3 felvonásos vígjáték. A sikerült újdonságot valamint a derék, szorgalmas színészt, a ki a mi fiunk, nagyon melegen ajánljuk a színházlátogató közönség figyelmébe.

— **Piaci árak.** A helybeli piaci árak e héten a következők:

Buza	27-00	—	26-80 K.
Rozs	17-50	—	17-40 K.
Árpa	13-80	—	14-80 K.
Zab	14-40	—	14-30 K.
Tengeri	11-60	—	—

Pályázati hirdetés.

A budapesti kir. magyar Tudományegyetem hittudományi kara pályázatot hirdet a következő tételre:

„Eredeti források alapján s a tudomány mai színvonalán ki kell mutatni a kereszténység természetfölötti eredetét történelmi lefolyásában; okaiban és tényezőiben, különös tekintettel a zsidó apokalyptikára és alexandriai vallásbölcseletre, továbbá a hellenizmusra és a miszteriumokra, valamint a szóba jövő keleti valóságokra.”

A munka a művelt közönség igényeihez legyen szabva és az alapító szándéka szerint irodalmi értékű magyar nyelven írva. Egy kötetnél (500—600 nyomtatott lapnál) többre terjedjen. A pályamű idegen kézzel olvashatóan írva, a szerző nevét rejtő zárt jellegű levélkével 1911. szeptember 15-ig a hittudományi kar dekáni hivatalánál nyújtandó be. Pályadíj (3000) háromezer korona. A nyertes szerző köteles művét nyomtatásban, külön könyv alakjában vagy folyóiratban közzétenni.

Kelt Budapesten, 1910. március 3-án a hittudományi kar V. rendes üléséből.

Mihályfi Ákos dr.
hittudományi dékán.

A mélyentisztelt hölgyek figyelmébe!

Ha fáj a feje és korpás!

Ha hull a haja és zsíros!

mosassa fejét a legjobb gyógymóddal
kamilla-, kátrány-, Schanpoóing-kivonattal.

Hülés kizárva

Olcsó árak.

Maniküre kéz- és körömápolás.
Hajfestészet; hajszőkítés minden színben.
Ondotión — hajhullámozás!

Ij. Koronái Károly,
néi fodrász, — Mádor-u. 13.

Külön hölgyterem,
bejárat a kapu alatt.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában Székesfehérvárott.

ZILZER MANÓ

férfi-, fiu- és gyermekruha raktára
Székesfehérvár, Szegény-Marich-utca.

Allandóan nagy raktáron mindenféle

férfi-, fiu- és gyermekruhák

ugyszintén

papiöltönyök,

Ferenc József-kabát,

köpenyek (havelok)

börkabátok, utazóbundák,

raglán-felöltők, kabátok.

Miért legjobb és miért legolcsóbb a Sztraka-féle Menthol fogszappan? Legjobb azért, mert kellemes ízű fogszappan a fogkölerakodást eltávolítja, a száj savanyu és rossz ízét felfrissíti, feloldja, végül átható deszinficiáló erejével a fogazuvasodást megakadályozza. Legolcsóbb azért, mert mindennapi használat mellett is eltart s eredeti hatásától állás közben semmit sem veszít. Kapható gyógyszertárakban, drogériákban árá 1 kor.

Kapható: Steiner Béla drogueriában,
Kossuth-utca és

Borbély Béla fodrász-üzletében, Sas-utca.

Vadász Antal kereskedőnél, Székesfehérvár.

Németh Péter gyógyszerésznél, Aha.

Alulírt légszeszgyár igazgatósága a legjobb minőségű sziléziai darab kőszénből előállított

Coakszának

métermázsája 4 koronáért a légszeszgyárban ajánlja azon kedvezmény mellett, hogy aki 3 métermázsát, vagy ennél nagyobb mennyiséget vesz egyszerre, annak a légszeszgyár a saját fuvarán a coakszot helyben a házhoz (a ház kapujáig) szállítja fuvardíj nélkül. Az ugyanazon kőszénből előállított

Kátrányának

métermázsáját pedig 6 koronáért ajánlja szintén a légszeszgyárban, előleges készpénzfizetés ellenében. Vagon rakományként külön megjegyzés szerint. Kátrányunk nagyon alkalmas szőlőkarók festésére és mindenféle fa konzerválására.

Székesfehérvári légszeszvilágítási társulat igazgatója

MRÁZ V.